

HE 2/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tullilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tullilakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee tulliviranomaisen toimivaltuuksia suorittaa rajatarkastuksia, sekä tehtäväksi muutoksia ja lisäyksiä, jotka liittyvät tullilaitoksen ja poliisin tietojärjestelmiä koskevan yhteistyön toteuttamiseen. Lakiin lisätäisiin myös säännös tullin henkilörekistereihin talletetun tiedon luovuttamisesta ulkomaille.

Lisäksi tullilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että virhemaksu voitaisiin määrätä myös silloin, kun viivästys tai muu virheel-

lisyys koskee niiden säännösten noudattamista, joita sovelletaan tullialueelle tuotuihin tavaroihin ennen tulliselvitysmuodon osoittamista. Tullinkorotus ja virhemaksu jäisivät voimaan tullivelan lakkaamisesta tai tullin palauttamisesta huolimatta, jos seuraamusten määräämisen perusteena olevat syyt ovat edelleen olemassa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
1.1. Tullilain henkilörekistereitä koskevat säännökset.....	3
1.2. Schengen-säännösten voimaantulon aiheuttamat muutokset.....	4
1.3. Tiedon luovuttaminen ulkomaille.....	5
1.4. Tullinkorotus ja virhemaksu	5
2. Esityksen vaikutukset	6
2.1. Taloudelliset vaikutukset	6
2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	6
3. Asian valmistelu ja lausunnot.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	6
2. Voimaantulo	9
3. Sääntämisen järjestys	9
LAKIEHDOTUKSET	11
tullilain muuttamisesta.....	11
LIITE	13
RINNAKKAISTEKSTIT	13
tullilain muuttamisesta.....	13

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Tullilain henkilörekistereitä koskevat säännökset

Tullilaitoksen henkilörekistereitä koskevat säännökset sisältyvät tullilakiin (1466/1994), minkä lisäksi niihin sovelletaan myös henkilötietolakia (523/1999), jollei tullilaissa toisin säädetä. Yksi tullilaitoksen henkilörekistereistä on tutkinta- ja virka-apujärjestelmä, johon talletetaan tiedot tullirikoksista ja muista rikoksista tehdyistä ilmoituksista, tullirikosasioissa tehdyistä pakkokeinoina (450/1987) mukaisista pakkokeinoista, rikosasioissa koti- tai ulkomaalaiselle viranomaiselle annetuista virka-avusta sekä tullirikosasioissa tiedoksi annetuista rangaistusmääräysvaatimuksista. Tietojärjestelmää tarvitaan myös rikostilastojen laatimiseen, tullirikostutkinnan ohjaamiseen ja johtamiseen sekä resurssiohjaamiseen käytettävien tilastojen, kuten esimerkiksi talousrikostutkinnan ja -torjunnan seurantaraporttien, laatimiseen sekä tullirikostutkinnan esitutkinnan tehostamiseen ja asiakaspalvelun parantamiseen.

Tullilaitoksen atk-pohjaisena tutkinta- ja virka-apujärjestelmänä on ollut 1990-luvun alkupuolelta lähtien niin sanottu RIKI-järjestelmä, rikosilmoitusjärjestelmä. Alunperin tämän tietojärjestelmän oli kehittänyt sisäasiainministeriö poliisin tarpeita varten. Koska se täytti myös ne vaatimukset, jotka tullilaitos oli kaavaillut omalle järjestelmälleen, oman järjestelmän luomisen sijasta myös tullilaitoksessa otettiin käyttöön poliisille kehitetty RIKI-järjestelmä. Ratkaisu oli myös taloudellisesti varsin edullinen tullilaitokselle. Tämä yhteistyö toimi erittäin hyvin, kunnes poliisille alettiin luoda täysin uutta poliisiain tietojärjestelmää, johon sisältyi myös uusi tutkinnan tietokanta. Poliisin siirryttyä käyttämään tätä kokonaisvaltaista poliisiain tietojärjestelmää poliisin ja tullilaitoksen välinen tiedonvaihto vaikeutui eikä tullilaitos myöskään käytännössä kyennyt toteuttamaan teknisen käyttöyhteyden avulla tarpeellista, tullilaissa säädettyä tietojen-

vaihtoa muidenkaan viranomaisten, kuten esimerkiksi rajavartiolaitoksen ja ulkomaalaisviraston kanssa. Tullilaitoksen käytössä edelleen olevan vanhentuneen erillisratkaisun ylläpito ei ole enää ollut tarkoituksenmukaista, minkä vuoksi se on jäänyt yleisestä teknisestä kehityksestä jälkeen vuosien myötä eikä se enää vastaa käytännön tarpeita. Esimerkiksi Schengen-säännösten tullessa voimaan nykyinen tietojärjestelmä ei täytä niitä vaatimuksia, joita tullilaitokselle on asetettu rikosilmoitusrekisterin pitämisestä ja Schengen-järjestelmän mukaisten kuulutus-ten tekemisestä.

Edellä kerrotuista syistä tullilaitoksen rikosilmoitusjärjestelmän ylläpito edellyttää järjestelmän perusteellista uusimista. Tullilaitoksen rikosilmoitustietojärjestelmää ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista eikä taloudellisesti järkevää pitää erillisellä palvelinlaitteistolla osana tullilaitoksen tietojenkäsittelyjärjestelmiä, vaan uusiminen on nytkin tarkoitettu toteuttaa siirtymällä poliisiain tietojärjestelmän käyttöön vuoden 2001 alkupuolella.

Tullilaitoksen siirtyminen käyttämään poliisiain tietojärjestelmää on monella tavoin hyvä ratkaisu. Tärkeimpiä hyötyjä on se, että rikosilmoitukset talletetaan järjestelmään, josta tarpeellisia tietoja saavat sekä poliisi että tullilaitos ilman teknisen käyttöyhteyden rakentamista. Kun järjestelmä on otettu käyttöön, saadaan tullirikosten tekijät ja esineet mahdollisimman tehokkaasti sekä kansalliseen rikosilmoitusjärjestelmään että tarvittaessa myös Schengen-kuulutuksiin. Ratkaisu on myös taloudellisesti hyvin edullinen tullilaitokselle verrattuna oman ohjelman kehittämiseen ja ylläpitoon.

Tämä teknisesti uusi ratkaisu edellyttää tullilain henkilörekistereitä koskeviin säännöksiin tehtäviä muutoksia ja lisäyksiä. Tullilaissa määriteltäisiin uusi henkilörekisterinä käytettävä tietojärjestelmä, ja tietyiltä osin sen käyttämistä koskevissa säännöksissä viitattaisiin poliisin henkilörekistereistä annettuun lakiin (509/1995), jossa on yksityiskohtaisesti säännelty esimerkiksi tietojen tallet-

tamisesta ja niiden poistamisesta. Tullilaitos olisi kuitenkin jatkossakin rekisterinpitäjä tuottamiensa tietojen osalta vastaten muun muassa tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta.

1.2. Schengen-säännösten voimaantumisen aiheuttamat muutokset

Schengenin sopimusten keskeinen sisältö on henkilöiden rajatarkastusten lakkauttaminen sopimuspuolten välisiltä rajoilta ja yhdenmukaisten, Schengenin yleissopimuksessa määriteltyjen tarkastusten suorittaminen alueen ulkorajoilla. Suomen alkaessa soveltaa Schengenin säännöstöä ja siihen liittyvää lainsäädäntöä 25 päivästä maaliskuuta 2001 lukien, myös tulliviranomaisen edellytetään suorittavan Schengenin yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisia rajatarkastuksia, jotka kuuluvat henkilöiden maahantulo- ja maastalähtövalvontaan. Rajatarkastukset kohdistetaan kaikkiin henkilöihin riippumatta siitä, onko kehenkään kohdistettavissa mitään epäilystä rikollisesta tai muutoin turvallisuutta vaarantavasta käyttäytymisestä. Rajatarkastuksessa tarkastetaan maahan tulevat ja maasta lähtevät henkilöt, heidän matkustusasiakirjansa, maahantuloon tai maasta lähtöön käytetty henkilökohtainen kulkuneuvo ja sen hallussapito-oikeus sekä mukana kuljetettavat matkatavarat. Rajatarkastuksella pyritään varmistumaan siitä, että maahan tulevalle tai maasta lähtevälle tai tätä välittömästi aikovalla henkilöllä on erikseen säädettyjen edellytysten mukainen oikeus tulla maahan tai lähteä maasta sekä erityisesti lisäksi se, ettei hänen maahantulonsa tai maasta lähtönsä sisällä sellaisenaan rikosta tai sellaista laissa erikseen kielletyn tai rikoksella hankitun taikka luvanvaraisen tavaran, esineen tai aineen luvaton hallussapitamista, joka merkitsisi uhkaa kansalliselle turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on pitkät perinteet yhteistoiminnasta henkilöiden maahantuloon ja maastalähtöön liittyvien valvontatehtävien hoitamisessa, sillä ne ovat koko itsenäisyyden ajan hoitaneet yhteistyössä ja toistensa lukuun näitä tehtäviä. Laintasoisesti ei kuitenkaan ole määri-

telty sitä, milloin tulliviranomainen suorittaa rajatarkastustoimenpiteitä, vaan tästä yhteistyöstä on erikseen säädetty asetuksella vuodesta 1949 alkaen, nytemmin poliisi, tulli- ja rajavartiolaitosten yhteistoiminnasta annetulla asetuksella (1051/1978), minkä lisäksi nämä viranomaiset ovat keskinäisillä hallinnollisilla määräyksillään käytännössä yhteensovittaneet tehtäviään sekä sopineet yhteistyöstä ja virka-avusta tavoitteenaan säännösten mukaisen rajanylityksiliikenteen edistäminen.

Rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) eduskuntakäsittelyn yhteydessä eduskunnan hallintovaliokunta kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että poliisi- ja tulliviranomaisilla ei ole nimenomaisesti laissa säädettyjä toimivaltuuksia suorittaa Schengenin yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisia rajatarkastuksia. Hallintovaliokunta edellytti mietinnössään (HaVM 25/1998 vp), että hallitus selvittää uuden, erillisen poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosten yhteistoimintaa koskevan säädöksen tarpeellisuuden ottaen huomioon muun muassa kyseisten viranomaisten laissa säädetty toimialakohtaiset tehtävät, olemassa olevan sääntelyn mahdollistama yhteistoiminta ja käytännön yhteistoimintatarpeet sekä tämän lisäksi antaa eduskunnalle tarvittaessa lakiehdotuksen koskien rajatarkastustoiminnan antamista rajavartiolaitoksen ohella myös poliisi- ja tulliviranomaisille. Tulliviranomaisen tullitoimenpiteen suorittamiseen oikeuttavat toimivaltuudet on lueteltu tullilain 14 §:ssä, mutta lainkohdassa ei nimenomaisesti säädetä tulliviranomaisen toimivaltuuksista tehdä rajavartiomiehen toimivaltaan kuuluvia, henkilöiden maahantulo- ja maastalähtövalvontaan liittyviä tarkastuksia. Tämän vuoksi on tarpeen sisällyttää tullilakiin nimenomainen säännös tulliviranomaisen valtuuksista rajavirtotehtävissä, kuten hallintovaliokunta on mietinnössään edellyttänyt. Säännökset toteutettaisiin viittaussäännöksillä rajavartiolaitoksesta annetun lain rajatarkastusta koskeviin säännöksiin. Eduskunta on 29 päivänä marraskuuta 2000 hyväksynyt (EV 171/2000 vp) hallituksen esityksen poliisilain (493/1995), johon sisältyy vastaavanlainen säännös poliisin oikeudesta suorittaa rajatarkastuksia.

Sisäasiainministeriössä on parhaillaan valmisteltavana uusi valtioneuvoston asetus poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosten yhteistoiminnasta, joka on tarkoitus saattaa voimaan viimeistään Schengen-säännösten soveltamisen alkaessa. Asetus tulee sisältämään säännökset yhteistyön kehyksestä, ja sen tarkoituksena on edistää poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen yhteistoimintaa siten, että samaan päämäärään liittyvät toimialakohtaiset ja rinnakkaiset tehtävät tulisivat hoidetuiksi tarkoituksenmukaisesti, taloudellisesti ja joustavasti. Asetusluonnoksen mukaan tarkemmat yhteistyömuodot sovitaan erityisissä johtoryhmissä, jotka muodostuvat edellä sanottujen viranomaisten edustajista.

1.3. Tiedon luovuttaminen ulkomaille

Tullilakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa tullin henkilörekistereihin talletetun tiedon luovuttamisen ulkomaille, muulle kuin tulliviranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeen sellaisen rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten, josta Suomessa tehtynä voitaisiin tuomita vankeuteen. Tullilain muutosesityksen (HE 204/1998 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä laissa aikaisemmin ollut säännös kumoutui sen jäädessä erehdyksessä pois käsiteltävänä olleesta pykälästä.

1.4. Tullinkorotus ja virhemaksu

Tullilain mukaan voidaan hallinnollisena maksuseuraamuksena erilaisissa maahan tuonnin tulliselvitykseen liittyvien ilmoittamisvelvollisuuksien rikkomistapauksissa määrätä tullinkorotusta tai virhemaksua. Tullinkorotus ja virhemaksu ovat Suomen tullilainsäädäntöön vanhastaan kuuluneita hallinnollisia seuraamuksia. Ne ovat osoittautuneet varsin tarkoituksenmukaisiksi keinoiksi pyrittäessä rajoittamaan virheellisiä ilmoituksia ja vähentämään niistä aiheutuvia haittoja.

Tullinkorotus voidaan tullilain 31 §:n nojalla määrätä, jos tulli-ilmoitus on annettu myöhässä tai sitä ei ole annettu lainkaan taikka jos ilmoituksessa tai muussa tulliviranomaiselle tullin määräämistä varten annetussa tiedossa tai asiakirjassa on virhe, joka on vaikuttanut tai voinut vaikuttaa tullin

määrään. Virhemaksua voidaan tullilain 32 §:n mukaan määrätä, kun tavarasta ei määrätä tullia taikka kun tullin määrä on niin vähäinen, että tullinkorotusta ei määrätä, koska prosentimääräistä korotusta ei voitaisi pitää riittävänä seuraamuksena virheellisestä tai puuttuneesta tulli-ilmoituksesta tai muusta tiedosta.

Virhemaksua ei kuitenkaan voida määrätä yhteisön tullikoodeksin III osaston säännösten rikkomisen johdosta (yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92, jäljempänä tullikoodeksi). Tullikoodeksin III osastossa on muun muassa tavaroiden tuontia yhteisön tullialueelle, niiden esittämistä tulliviranomaiselle sekä tulliviranomaiselle esitettyjen tavaroiden purkamista koskevat säännökset. Niitä sovelletaan yhteisön tullialueelle tuotuihin tavaroihin, kunnes tavaroille on osoitettu tulliselvitysmuoto.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi tullilain 32 §:n 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka nojalla virhemaksu voidaan määrätä myös silloin, kun virheellisuudet koskevat tullialueelle tuotuihin tavaroihin, ennen kuin tavaroille on osoitettu tulliselvitysmuoto, sovellettavien säännösten noudattamista.

Jos todetaan, että joku yrittää tuontiveroja välttääkseen tuoda maahan tavaroita ilman asianmukaista tulliselvitystä, tulliviranomainen voi pidättää kyseiset tavarat ja ottaa ne haltuunsa. Jos tavarantuoja itsessään ei ole kiellettyä tai luvanvaraista, ei tavaroita voida tuomita valtiolle menetetyiksi eikä tässä tarkoituksessa myöskään takavarikoida. Tulliviranomainen voi, teon vakavuudesta ja tekijän tahallisuuden asteesta riippuen, määrätä rikosoikeudellisen seuraamuksen sijasta tavaranhaltijan maksettavaksi tullinkorotusta. Jos kyse on alkoholijuomista tai savukkeista ja tulliviranomaisen määräämää tullia ja tuontiveroja korotuksineen ei makseta määrääjässä, tavarat joudutaan hävittämään, koska niitä ei ole lupa myydä tullihuutokaupalla.

Tullikoodeksin tullivelan lakkaamista koskevia säännöksiä on Suomessa sovellettu siten, että tulliviranomaisten haltuun ottamia tavaroita koskeva tullivelka ei lakkaa ilman maksua, vaikka tavarat hävitettäisiinkin tullin valvonnassa. Tämän vuoksi maksamatta jä-

tetty tullilasku, johon sisältyy hallinnollisena seuraamuksena määrätty tullinkorotus, on tavaroiden hävittämisestä huolimatta peritty tavaranhaltijalta. Soveltamiskäytäntö on perustunut yhteisölaainsäädännön tiukkaan sanamuodon mukaiseen tulkintaan.

Euroopan yhteisöjen komission budjetti-pääosasto on marraskuussa 2000 ilmoittanut Suomelle kirjallisesti komission kantana, että tullivelan lakkaamisen osalta tavaroiden ottaminen tulliviranomaisten haltuun voidaan tullikoodeksia tulkittaessa rinnastaa takavarikkoon ja että tavaroiden hävittämisen tullin valvonnassa voidaan katsoa vastaavan tavaroiden julistamista valtiolle menetetyiksi. Tulkinnan mukaan tullivelka lakkaa siten myös sellaisten tulliviranomaisen haltuun ottamien tavaroiden osalta, jotka hävitetään tullin valvonnassa.

Tullinkorotusta ja virhemaksua on suomalaisessa oikeuskäytännössä ja hallintomenettelyssä vakiintuneesti pidetty tullimaksun liitännäisinä seuraamuksina. Edellä selostetun komission kannan mukaisen tulkinnan myötä hallinnollinen seuraamus poistuisi myös silloin, kun tulliviranomainen on ottanut haltuun tavarat, jotka on yritetty tuoda tuontiveroja välttämällä ja jotka on sittemmin hävitetty tullivalvonnassa. Olosuhdetta ei voida pitää asianmukaisena.

Tullilain 33 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että hallinnollisten seuraamusten liitännäisyys tulliin lakkaisi, jolloin tullinkorotus ja virhemaksu jäävät sellaisenaan voimaan tullivelan lakkaamisesta tai tullin palautta-

misesta huolimatta, mikäli seuraamusten määräämisen perusteena olleet syyt ovat edelleen olemassa.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Poliisin tietojärjestelmään siirtymisestä tullilaitokselle aiheutuu projektisuunnitelmasta ja tarkennetusta siirtosuunnitelmasta välittömiä kustannuksia 40 500 markkaa. Muut käyttöönottoon liittyvät kulut ovat suuruudeltaan 286 000 markkaa. Välilliset vuotuiset kulut muodostuvat Poliisin Tietohallintokeskuksen ylläpitomaksusta, joka on suuruudeltaan 300 000 markkaa, sekä tietojärjestelmän tietoliikennekuluista. Selainjärjestelmän ylläpitokustannukset ovat 36 000 markkaa vuodessa.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole organisaatio- eikä henkilöstövaikutuksia.

3. Asian valmistelu ja lausunnot

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä Tullihallituksen kanssa. Esityksessä on otettu huomioon tietosuojavaltuutetun, sisäasiainministeriön ja rajavartiolaitoksen lausunnot.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä, jota tullilaitos siirtyy käyttämään. Uutta määritelmää käytettäisiin tullilaisissa kuvaamaan sitä osaa poliisiasiain tietojärjestelmän sisältämistä tiedoista, jotka tullilaitos on tallettanut tutkinta- ja virka-aputoiminnassaan. Tullilaitos olisi edelleen rekisterinpitäjä toimittamiensa tietojen osalta, mutta sille ei kuitenkaan perustettaisi omaa osarekisteriä poliisiasiain tietojärjestelmässä, vaan tiedot tal-

letettaisiin jo olemassa oleviin, poliisin henkilörekistereistä annetun lain 1 a §:ssä säädettyihin osarekistereihin. Ajatuksena olisi toteuttaa molempia esitutkintaviranomaisia palveleva tietojärjestelmä, joka sisältää kummankin tallettamien tiedot.

13 §:n edellä oleva väliotsikko. Nykyinen väliotsikko ”Tullivalvonta” ehdotetaan korvattavaksi täsmällisemmällä otsikolla ”Tulliviranomaisen toimivaltuudet”.

14 a §. Lakiin lisättävän pykälän mukaan tullimiehellä on rajavartiolaitoksesta annetun lain 2 §:n 3 kohdan mukaisen, rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suoritta-

miseksi sanotun lain 15 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 16, 17 ja 21 §:ssä säädettyt toimivaltuudet. Rajavartiolaiksesta annetun lain 2 §:n 3 kohdassa määritellään rajatarkastus. Sanotun lain 15 §:n 1 momentin mukaan rajavartiolaikoksen valvottavaksi säädettyllä rajanylityspaikalla, jos se on välttämätöntä rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi, rajavartiomiehellä on oikeus ohjata maasto-, tie- ja vesiliikennettä sekä määrätä kulkuneuvo siirrettäväksi tai siirtää se. Saman pykälän 2 momentin mukaan rajavartiomiehellä on oikeus sulkea, eristää tai tyhjentää rajavartiolaikoksen valvottavaksi säädetty rajanylityspaikka taikka rajoittaa siellä liikkumista, jos se on tarpeen rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi, järjestyksen ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi taikka henkilön turvallisuuden tai yksityisyyden taikka vaaraan joutuneen omaisuuden suojaamiseksi. Mainitun lain 16 § koskee kulkuneuvon pysäyttämistä sekä maahan tulevan tai maasta lähtevän kulkuneuvon tarkastamista. Lain 17 § koskee henkilöllisyyden selvittämistä ja 21 § rajatarkastukseen sisältyvää henkilön tarkastusta.

21 §. Pykälän uuden sanamuodon mukaan yksi tullilaitoksen henkilörekistereistä olisi poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä. Tällöin tarkoitettaisiin tämän tietojärjestelmän niitä tietoja, jotka tullilaitos on toimittanut järjestelmään. Samalla muutettaisiin pykälässä mainittu henkilörekisterilaki (471/1987) henkilötietolaiksi, jolla kumottiin henkilörekisterilaki. Poliisin henkilörekistereistä annetun lain 1 a §:ssä luetellaan poliisiasiain tietojärjestelmän osarekisterit, jotka ovat rikosilmoitushakemisto, tutkinta- ja virka-apujärjestelmä, tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkistohakemisto, etsintäkuulutusrekisteri, tunnistettavien rekisteri, omaisuusrekisteri, pidätettyjen rekisteri, tunto-merkkirekisteri, tekotaparekisteri, etsittävien moottoriajoneuvojen rekisteri sekä sanomavälitysrekisteri. Tietojärjestelmän ja sen osarekisterien tarkempi kuvaus on poliisin henkilörekisteristä annetun asetuksen (1116/1995) 2 §:ssä.

23 a §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osa-

na olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän peruskuvauksen. Se olisi tullilaitoksen käyttöön tarkoitettu pysyvä valtakunnallinen tietojärjestelmä, johon tullilaitos saisi kerätä ja tallettaa rikosten ennalta ehkäisemiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja. Tietojärjestelmää ylläpidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lisäksi, että poliisiasiain tietojärjestelmään tallettettaisiin tietoja siten kuin poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään. Mainitun lain 1 a §:ssä viitataan poliisin henkilörekistereistä annettuun asetukseen, jonka 2 §:ssä on yksityiskohtaiset säännökset tallettavista tiedoista.

Pykälän sanamuodon edellyttämä talletettävien tietojen tarpeellisuus määriteltäisiin järjestelmää käyttöön otettaessa. Käytännössä talletettavat tiedot olisivat pääosin samoja kuin mitä voimassa olevan tullilain 23 a §:ssä säädetään.

24 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös tietojärjestelmässä olevien tietojen poistamisesta. Tältä osin viitattaisiin poliisin henkilörekistereistä annetun lain 24 c §:ään, jossa jokaisen osarekisterin osalta on säädetty erikseen tietojen poistamisesta. Säännökset ovat sisällöltään pääosin samansisältöiset kuin tullilain nykyiset poistamis säännökset tutkinta- ja virka-apujärjestelmän osalta.

26 §. Pykälän uudessa 4 momentissa säädettäisiin, että ulkomaan viranomaiselta virka-apuna saatuja tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa ilman tämän suostumusta. Tämä johtuu asianomaisissa sopimuksissa ja lain-säädännössä olevista määräyksistä, jotka kieltävät tietojen edelleen luovutuksen.

26 a §. Tulliviranomaisen järjestelmään toimittamien tietojen käytöstä ja luovuttamisesta olisi voimassa, mitä niistä poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa poliisiasiain tietojärjestelmästä säädetään. Poliisi saisi siis edelleen luovuttaa tullilaitoksen tallettamia tietoja edellä mainitun lain säännösten mukaisesti. Säännökset tietojen käytöstä ja luovuttamisesta sisältyvät poliisin henkilörekistereistä annetun lain 5 lukuun.

Tulliviranomainen päättäisi kuitenkin siitä, mitä tullilaitoksen tietoja luovutetaan ulkomaille. Tullilain 27 § sisältää säännökset,

joiden perusteella tulliviranomainen voi luovuttaa tietoja ulkomaille.

27 §. Pykälän 1 momentin uudessa 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että tietoja saisi antaa tulliviranomaisen lisäksi myös muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi. Kyseessä olisi yleensä poliisiviranomainen, mutta pyynnön esittäneen valtion sisäisestä lainsäädännöstä riippuen se voisi olla muikin toimivaltainen viranomainen. Pykälän 1—3 kohta vastaavat voimassa olevia kohtia.

32 §. Pykälän 2 momentin mukaan virhemaksua voidaan määrätä myös silloin, kun viivästys tai muu virheellisyys koskee muita tullikoodeksissa tarkoitettuja tulliselvitysmuotoja kuin pykälän 1 momentissa tarkoitettua tullimenettelyyn asettamista eli tavaroiden siirtämistä vapaa-alueelle tai vapaa-varastoon, jälleenvientiä yhteisön tullialueelta, hävittämistä tai luovuttamista valtiolle. Voimassa olevaa tullilakia säädettäessä säännöksen katsottiin vastaavan, koodeksin käsitteistä johtuvia muutoksia lukuun ottamatta, tuolloin voimassa olleen tullilain (573/1978) 37 §:n 2 momenttia. Kyseisen jo kumotun lainkohdan mukaan virhemaksu voitiin kantaa paitsi edellä mainituissa tilanteissa, myös silloin, kun viivästys tai muu virheellisyys koski tullialueelle tuotujen tavaroiden kuljettamista, niiden purkamista tai ilmoittamista tulliviranomaisille.

Tullikoodeksin III osaston säännöksiä sovelletaan yhteisön tullialueelle tuotuihin tavaroihin, kunnes niille osoitetaan tulliselvitysmuoto. Nämä tullikoodeksin 37—47 ja 50—53 artiklan säännökset koskevat tavaroiden tuontia yhteisön tullialueelle, niiden esittämistä tulliviranomaiselle, yleisilmoituksen antamista ja tulliviranomaiselle esitettyjen tavaroiden purkamista sekä tavaroiden väliaikaista varastointia. Kyseisten säännösten noudattamisen laiminlyönneistä ei tullilain mukaan kuitenkaan voida määrätä virhemaksua, vaikka myös näiden säännösten noudattamisen laiminlyöntien ja virheellisyyksien vuoksi saattavat mahdolliset tuontirajoitukset jäädä huomioon ottamatta, tullin maksaminen viivästyä tai jopa tulli jäädä saamatta. Epäkohta ehdotetaan korjattavaksi lisäämällä 32 §:n 2 momenttiin säännös niistä tullilainsäädännön määräyksistä, jotka koske-

vat tavaroiden tuontia ennen kuin niille osoitetaan tulliselvitysmuoto.

33 §. Euroopan yhteisöjen komission budjetti-pääosasto on marraskuussa 2000 kirjallisesti vahvistanut Suomelle komission kannan, jonka mukaan tavaroiden ottaminen tulliviranomaisten haltuun vastaa yhteisön tullilainsäädännön tullivelan lakkaamista koskevia säännöksiä sovellettaessa takavarikkoa, kun tulliviranomainen ottaa niin sanottua vihreää linjaa käyttäneiltä matkustajilta haltuun tulliviranomaiselle asianmukaisesti esittämättä jätetyt tavarat. Edelleen komissio on todennut, että tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan d alakohdan analoginen tulkinta johtaa joka tapauksessa päätelmään, jonka mukaan tullivelka lakkaa niiden tavaroiden osalta, jotka on hävitetty tulliviranomaisen valvonnassa. Komissio katsoo, että Suomen viranomaiset voivat muuttaa käytäntöään ja katsoa mainituissa tapauksissa tullivelan lakanneeksi tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan d alakohdan mukaisesti. Tulkinnan muuttaminen edellyttää kuitenkin uuden 3 momentin lisäämistä tullilain 33 §:ään.

Tullinkorotusta ja virhemaksua on suomalaisessa oikeuskäytännössä ja hallintomenettelyssä vakiintuneesti pidetty sillä tavoin tullimaksun liitännäisinä seuraamuksina, että niitä on kohdeltu samalla tavoin kuin tullia, jos tätä on valituksen johdosta alennettu tai se on poistettu kokonaan. Tämän käytännön jatkamisesta johtuisi, sen jälkeen kun tavaroiden haltuunottoa ja hävittämistä ryhdytään rinnastamaan tavaroiden takavarikkoon ja menettämisseuraamukseen, että tavaroiden ilmoittamatta jättämisestä ei voitaisi enää määrätä hallinnollista seuraamusta. Tällöin ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti tai siihen liittyvä muu virheellisyys jäisi hallinnollisesti rankaisematta, vaikka moitittava ja siten myös sanktioitava virheellisyys olisi edelleen olemassa.

Lakiin on tarpeen lisätä säännös erityisesti niiden tapausten varalta, joissa matkustaja maahan saapuessaan vihreän kaistan valitsemalla ilmoittaa, että hänellä ei ole tullille mitään ilmoitettavaa, mutta tullitarkastuksessa häneltä löytyykin alkoholijuomia tai savukkeita enemmän kuin hänellä on säännösten mukaan oikeus tuoda tullitta ja veroitta.

Edellä kuvatusta tullivelan lakkaamista koskevasta tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan d alakohdan tulkinnan muutoksesta johtuu, että ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti jäisi hallinnollisesti rankaisematta, jos matkustaja ei haluaisikaan lunastaa tavaroita maksamalla tullista, veroista ja tullinkorotuksesta koostuvaa tullilaskua. Toisaalta, jos matkustaja lunastaisi tulliviranomaisen haltuun ottamat tavarat maksamalla tullilaskun, hänelle voitaisiin edelleen määrätä tullilain 32 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla 100 prosentin tullinkorotus. Säännöksen tavoitteena on korjata syntyvä epäkohta, jonka mukaan vain niissä tapauksissa, joissa matkustaja maksaisi tullilaskun, hänelle voitaisiin määrätä ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin johdosta sanktioluonteinen hallinnollinen maksuseuraamus.

Säännöksellä pyritään myös ehkäisemään tuontisäännösten vastaisia maahantuonteja, joihin menettämisseuraamuksen lisäksi ei muutoin liittyisi muuta taloudellista riskiä. Ehdotettu säännös koskisi myös virhemaksua, koska se voidaan määrätä myös silloin, kun tullin määrä on vähäinen.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Suomen alkaessa 25 päivänä maaliskuuta 2001 soveltaa Schengenin säännöstöä ja sen perusteella annettua lainsäädäntöä tulliviranomaisen rajatarkastustoimivaltuuksia koskevan säännöksen tulisi olla voimassa.

3. Säättämisyjärjestys

Säättämisyjärjestyksen kannalta merkityksellinen ehdotus liittyy 14 a §:ssä säädettyihin tulliviranomaisen rajatarkastusvaltuuksiin, koska valtuudet antavat mahdollisuuden puuttua kohdehenkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Perustuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, johon ei saa puuttua mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on rajavartiolaitoksesta annetun

lain eduskuntakäsittelyn yhteydessä todennut (PeVM 17/1998 vp), että rajatarkastustehtävät johtuvat erityisen hyväksyttävistä ja painavista yhteiskunnallisista tarpeista ja että niiden asianmukaiseksi suorittamiseksi on välttämätöntä, että ehdotettu henkilöntarkastusmahdollisuus on käytettävissä periaatteessa kaikkia maahan tulevia ja maasta lähteviä kohtaan. Valiokunnan mukaan rajatarkastuksen tällaisesta väistämättä kaiken kattavasta tarkoituksesta seuraa, ettei rajavartiomiesten henkilöntarkastusvaltuus ole vastoin hallitusmuodon 6 §:n 3 momentin säännöksiä, joiden mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, joten laki voitiin säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunta totesi tuolloin myös, etteivät lakiehdotuksen 15 ja 16 §:n säännökset liikenteen ohjaamisesta ja kulkuneuvon pysäyttämistä eivätkä 17 §:n 2 momentissa säädetyt kiinniottovaltuudet ole valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallisia eikä 16 §:n 2 ja 3 momentti kulkuneuvojen tarkastamisesta vaikuta lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on sisällyttänyt poliisilain muuttamista koskeneeseen hallituksen esitykseen antamassaan vastauksessaan lausuman, jossa se edellyttää, että sisällytettäessä poliisilakiin säännöksiä poliisimiehen oikeudesta suorittaa rajatarkastuksia ja tullitoimenpiteitä edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä tältä osin on sitoa mainitut poliisin toimivaltuudet viitattujen lakien nimenomaisesti säännöksiin (PeVL 5/1999 vp). Perustuslakivaliokunnan molemmat lausunnot on otettu huomioon valmisteltaessa vastaavaa muutosta tullilakiin.

Tullilaitoksen tutkinta- ja virka-apujärjestelmän uudistus on tarkoitus toteuttaa siirtymällä poliisiasiaintietojärjestelmän käyttöön. Ehdotetuissa tullilain pykälissä viitattaisiin poliisin henkilörekistereistä annetun lain säännöksiin. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on viimeksi mainitun lain muutosesitysten eduskuntakäsittelyn yhteydessä ottanut kantaa lain tarkoittaman rekisteröinnin tarkoitukseen ja todennut niiden kytkeytyvän tärkeisiin yhteiskunnallisiin tarpeisiin, minkä vuoksi rekisteröinti on valio-

kunnan näkemyksen mukaan hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin kannalta hyväksyttävää (PeVL 29/1997 vp ja PeVL 14/1998 vp). Valiokunta on sanotuissa lausunnoissaan nojautunut myös aikaisempiin lausuntoihinsa, joissa se on todennut henkilötietojen suojan sisältyvän osittain hallitusmuodossa suojatun yksityiselämän piiriin ja korostanut yleisesti yksityiskohtaisten säännösten tärkeyttä, kun

puututaan kansalaisten perusoikeuksiin (PeVL 8/1995 vp).

Hallitus katsoo, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämismenettelyssä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 3 §:n 1 momentin 8 kohta, 13 §:n edellä oleva väliotsikko, 21 ja 23 a §, 24 §:n 1 momentti, 27 § ja 32 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 331/1996, 21 ja 23 a § sekä 24 §:n 1 momentti laissa 1104/1998 ja 27 § osaksi mainitussa laissa 1104/1998, sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 331/1996, uusi 9 kohta, lakiin uusi 14 a §, 26 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1104/1998, uusi 4 momentti, lakiin uusi 26 a § ja 33 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *teknisellä tarkkailulla* jatkuvaa tai toistuvaa tiettyyn henkilöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa kuuntelua ja äänen tallentamista (*tekninen kuuntelu*), katselua ja kuvaamista (*tekninen katselu*) sekä kuluneuvon tai tavaran liikkumisen seuranta (*tekninen seuranta*);

9) *poliisiasiaain tietojärjestelmän teknisenä osana olevalla tutkinta- ja virka-apujärjestelmällä* poliisin henkilörekistereistä annetun lain (509/1995) 1 a §:ssä tarkoitettua poliisiasiaain tietojärjestelmää tullilaitoksen tallettamien tietojen osalta.

Tulliviranomaisen toimivaltuudet

13 §

14 a §

Tullimiehellä on oikeus suorittaa rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettuun rajatarkastukseen kuuluvat toimenpiteet mainitun lain 15 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 16, 17 ja 21 §:ssä säädettyin toimivaltuuksin.

21 §

Tullilaitoksen henkilörekistereitä ovat valvontatietorekisteri, poliisiasiaain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-

apujärjestelmä, Euroopan unionin tullitietojärjestelmä sekä tullilaitoksesta annetussa laissa (228/1991) säädettyjen tehtävien hoitamiseksi 22 §:ssä tarkoitetut rekisterit. Rekistereihin sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

23 a §

Poliisiasiaain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä on tullilaitoksen valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon tullilaitos saa kerätä ja tallettaa rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja. Järjestelmään tallettavista tiedoista on voimassa, mitä poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa poliisiasiaain tietojärjestelmästä säädetään.

24 §

Rekistereihin talletettujen henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Valvontatietorekistereistä tiedot on poistettava 10 vuoden kuluessa viimeisen tiedon merkitsemisestä. Poliisiasiaain tietojärjestelmän teknisenä osana olevasta tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä tiedot on poistettava siten kuin poliisin henkilörekistereistä annetun lain 24 c §:ssä säädetään.

26 §

Ulkomaan viranomaiselta virka-apuna saatuja tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa ilman tämän suostumusta.

26 a §

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käytöstä ja luovuttamisesta on voimassa, mitä niistä säädetään poliisin henkilökistereistä annetussa laissa. Tullilaitoksen tietojen luovuttamisesta ulkomaille päättää kuitenkin tulliviranomainen.

27 §

Tulliviranomainen saa luovuttaa ulkomaille tullilaitoksen henkilökistereihin talletettuja ja muita tietoja seuraavasti:

1) tulliyhteistyöneuvostolle (CCC) sellaista tullirikoksista, joista saattaa seurata vankeutta;

2) tulliviranomaiselle rikosten ehkäisemistä, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten;

3) yhteisön tullitietojärjestelmään jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tullija maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi

annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 mukaisesti;

4) muulle kuin tulliviranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeen sellaisen rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi, josta Suomessa tehtynä voitaisiin tuomita vankeuteen.

32 §

Virhemaksua voidaan määrätä myös, jos viivästys tai muu virheellisyys koskee yhteisön sisäkaupan tilastointia, tavaroiden tuontia yhteisön tullialueelle, tavaroiden esittämistä tulliviranomaiselle, yleisilmoitusta ja tulliviranomaiselle esitettyjen tavaroiden purkamista sekä tavaroiden väliaikaista varastointia tai muuta koodeksissa tarkoitettua tulliselvitysmuotoa kuin tullimenettelyyn asettamista.

33 §

Tullinkorotus tai virhemaksu jää voimaan tullivelan lakkaamisesta tai tullin palauttamisesta huolimatta, jos syyt, joiden nojalla tullinkorotus tai virhemaksu on määrätty, ovat edelleen olemassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2001.

Helsingissä 2 päivänä helmikuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Suvi-Anne Siimes*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 3 §:n 1 momentin 8 kohta, 13 §:n edellä oleva väliotsikko, 21 ja 23 a §, 24 §:n 1 momentti, 27 § ja 32 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 331/1996, 21 ja 23 a § sekä 24 §:n 1 momentti laissa 1104/1998 ja 27 § osaksi mainitussa laissa 1104/1998, sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 331/1996, uusi 9 kohta, lakiin uusi 14 a §, 26 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1104/1998, uusi 4 momentti, lakiin uusi 26 a § ja 33 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *teknisellä tarkkailulla* jatkuvaa tai toistuvaa tiettyyn henkilöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa kuuntelua ja äänen tallentamista (*tekninen kuuntelu*), katselua ja kuvaamista (*tekninen katselu*) sekä kuluneuvon tai tavaran liikkumisen seurantaa (*tekninen seuranta*).

8) *teknisellä tarkkailulla* jatkuvaa tai toistuvaa tiettyyn henkilöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa kuuntelua ja äänen tallentamista (*tekninen kuuntelu*), katselua ja kuvaamista (*tekninen katselu*) sekä kuluneuvon tai tavaran liikkumisen seurantaa (*tekninen seuranta*);

9) *poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevalla tutkinta- ja virka-apujärjestelmällä poliisin henkilörekistereistä annetun lain (509/1995) 1 a §:ssä tarkoitettua poliisiasiain tietojärjestelmää tullilaitoksen tallettamien tietojen osalta.*

Tullivalvonta

Tulliviranomaisen toimivaltuudet

13 §

13 §

14 a §

*Tullimiehellä on oikeus suorittaa rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettuun rajatar-
kastukseen kuuluvat toimenpiteet mainitun
lain 15 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 16, 17 ja
21 §:ssä säädetyin toimivaltuuksin.*

21 §

Tullilaitoksen henkilörekistereitä ovat valvontatietorekisteri, tutkinta- ja virka-apujärjestelmä, Euroopan unionin tullitietojärjestelmä sekä tullilaitoksesta annetussa laissa (228/1991) säädettyjen tehtävien hoitamiseksi 22 §:ssä tarkoitetut rekisterit. Rekistereihin sovelletaan henkilörekisterilakia (471/1987), jollei tässä laissa toisin säädetä.

23 a §

Tutkinta- ja virka-apujärjestelmä on rikosten ennalta estämistä ja selvittämistä varten tullihallituksen pitämä pysyvä henkilörekisteri.

Rekisteriin talletetaan tiedot tulli- ja muista rikoksista tehdyistä ilmoituksista, tullirikosasioissa tehdyistä pakkokeinolain mukaisista pakkokeinoista, rikosasioissa koti- tai ulkomaalaiselle viranomaiselle annetuista virka-avuuista sekä tullirikosasioissa tiedoksi annetuista rangaistusvaatimuksista.

Tutkinta- ja virka-apujärjestelmään saa tallettaa sellaisia rikoksesta epäillyn tai esitutkinnan taikka pakkokeinojen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä koskevia sekä muita tietoja, jotka mainitaan 23 §:n 2 momentissa ja lisäksi tarpeellisia rikoksen yksilöintiin liittyviä tietoja.

Ilmoittajina, todistajina tai asianomistajina esiintyvistä taikka asiaan muutoin liittyvistä henkilöistä saa tallettaa henkilötunnuksen, suku- ja etunimen, ammatin, osoite- ja puhelinnumerotiedot sekä kansalaisuus- ja syntymäaikatiedot.

24 §

Rekistereihin tallennettujen henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Valvontatietorekisteristä tiedot on poistettava 10 vuoden kuluessa viimeisen tiedon merkitsemisestä. Tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä tiedot on poistettava viimeistään yhden vuoden kuluttua epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhenemisesta ja muut ilmoitustiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta.

21 §

Tullilaitoksen henkilörekistereitä ovat valvontatietorekisteri, *poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä*, Euroopan unionin tullitietojärjestelmä sekä tullilaitoksesta annetussa laissa (228/1991) säädettyjen tehtävien hoitamiseksi 22 §:ssä tarkoitetut rekisterit. Rekistereihin sovelletaan *henkilötietolakia* (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

23 a §

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä on tullilaitoksen valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon tullilaitos saa kerätä ja tallettaa rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja. Järjestelmään talletettavista tiedoista on voimassa, mitä poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa poliisiasiain tietojärjestelmästä säädetään.

24 §

Rekistereihin talletettujen henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Valvontatietorekisteristä tiedot on poistettava 10 vuoden kuluessa viimeisen tiedon merkitsemisestä. *Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevasta tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä tiedot on poistettava siten kuin poliisin henkilörekistereistä annetun lain 24 c §:ssä säädetään.*

26 §

Ulkomaan viranomaiselta virka-apuna saatuja tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa ilman tämän suostumusta.

26 a §

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käytöstä ja luovuttamisesta on voimassa, mitä niistä säädetään poliisin henkilökistereistä annetussa laissa. Tullilaitoksen tietojen luovuttamisesta ulkomaille päättää kuitenkin tulliviranomainen.

27 §

Tulliviranomainen saa luovuttaa ulkomaille tullilaitoksen henkilökistereihin tallennettuja ja muita tietoja seuraavasti:

1) tulliyhteistyöneuvostolle (CCC) sellaisista tullirikoksista, joista saattaa seurata vankeutta;

2) tulliviranomaiselle rikosten ehkäisemistä, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten;

3) yhteisön tullitietojärjestelmään jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 mukaisesti.

27 §

Tulliviranomainen saa luovuttaa ulkomaille tullilaitoksen henkilökistereihin tallennettuja ja muita tietoja seuraavasti:

1) tulliyhteistyöneuvostolle (CCC) sellaisista tullirikoksista, joista saattaa seurata vankeutta;

2) tulliviranomaiselle rikosten ehkäisemistä, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten;

3) yhteisön tullitietojärjestelmään jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 mukaisesti;

4) muulle kuin tulliviranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeen sellaisen rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi, josta Suomessa tehtynä voitaisiin tuomita vankeuteen.

32 §

Virhemaksua voidaan määrätä myös, jos viivästys tai muu virheellisyys koskee yhteisön sisäkaupan tilastointia tai muuta koodeksissa tarkoitettua tulliselvitysmuotoa kuin tullimenettelyyn asettamista.

Virhemaksua voidaan määrätä myös, jos viivästys tai muu virheellisyys koskee yhteisön sisäkaupan tilastointia, tavaroiden tuontia yhteisön tullialueelle, tavaroiden esittämistä tulliviranomaiselle, yleisilmoitusta ja tulliviranomaiselle esitettyjen tavaroiden purkamista sekä tavaroiden väliaikaista varastointia tai muuta koodeksissa tarkoitettua

tulliselvitysmuotoa kuin tullimenettelyyn
asettamista.

33 §

*Tullinkorotus tai virhemaksu jää voimaan
tullivelan lakkaamisesta tai tullin palaut-
tamisesta huolimatta, jos syyt, joiden nojal-
la tullinkorotus tai virhemaksu on määrätty,
ovat edelleen olemassa.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 2001.*
